Müslüman halife nasıl işbaşına getirilir ?

كيفية تولِّي الخليفة المسلم

[Türkçe - Turkish - تركي]

şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

الشيخ محمد صالح المنجد

Terceme: IslamQa
koordinasyon: Sitesi Islamhouse

ترجمة: موقع الإسلام سؤال وجواب
تنسيق: موقع IslamHouse.com

2013 - 1434

IslamHouse.com

Müslüman halife nasıl işbaşına getirilir?

İslam Devleti kendisini nasıl düzenliyordu? İlk Dönemde yönetim nasıldı?

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Müslüman yönetici devlette ki büyük makamlara kalifiye olanları tayin etmelidir. Ve yine kendisi, ilim ehlinden ve değişik ilimlerden uzmanlara danışacağı için bir meclis edinmelidir. Tabi bunu genel ve mevki sahibi kimselerden seçmemelidir. Çünkü herkes kendi yakınına veya kendi partisinden olan fertlere yâda kim daha çok öderse onu seçmeye yeltenecektir.

Şeyh Salih bin Salih el-Fevzan-hafazahu Allah- şunu belirtti:

Velayet genel velayetsiz olanıdır: kuşkusuz buraya tayin etmek veliyul-emrin yetkisindedir. Kendisi için yeterli ve emin kişiler seçmeli ve atamalıdır. Ayette ise: " şüphesiz Allah, size emanetleri ona ehil olanlara vermenizi emrediyor. Eğer insanlar arasında hüküm vercekseniz adaletle karar verin.." bu hitap devlet yöneticilerinedir. Emanetler ise devlette ki makamlar, görevler ve valiliklerdir. Allah bu durumu veliyul-emrin hakkına emanet etmiştir. Onu eda etmek ise: o görevi üstlenecek kalifiye ve emin birini seçmektir. Peygamber –sallallahu aleyhi ve selem- ve halifeleri, onlardan sonra gelen Müslümanların işlerine idareci olanlar görevler için ona layık olanı seçiyorlardı ve bunu meşru bir ortamda gerçekleştiriyorlardı.

Devletler nezdinde bugün bilinen seçimlere gelince: İslam sisteminden değildir. Onda anarşi, şahsi istekler, tamahkârlıklar ve çıkarlar vardır. Fitneler bunun için çıkmakta ve kanlar dökülmektedir. Bununla kast edilen tamamlanmaz. Bilakis arttırmalara, alış-verişe, yalan propagandalara sebeb olan ortamlardır." Bitti.

el-Cezire Gazetesi, 11358. sayısı

İmam veya halife İslami devlet işlerini şu üç yöntemle yönetirdi:

Birinci yöntem: Ehlul-hal vel-aqd'den seçilmek ve seçmek örneği: Ebu Bekir es-Sıddık'ın(r.a.) halifeliği bu biçimde sabit oldu. Hilafeti ehlul-hall vel-aqd'in seçiminden sonra seçildiği kesinleşti. Ashab ona biat etmeye icma ile karar verdiler ve hepsi ona(r.a.) biat ettiler. Onu halifeliğe razı ettiler.

Aynı durum Osman bin Affan'ın(r.a.) hilafeti için Ömer bin el-Hattab(r.a.) halifenin yönetime getirilmesi için altı büyük sahabeden oluşan şura ile gerçekleştirdiği sabittir. Abdurrahman bin Avf(r.a.) muhacirler ve Ensar ile müşavere etti. İnsanların hepsinin Osman'a(r.a.) yönelik olduğunu gördüğünde: Önce kendisi ona(r.a.) biat etti. Sonra diğer altı kişi biat ettiler. Bundan sonra da muhacirler ve Ensar ona(r.a.) biat ettiler. Onun(r.a.) halifeliği ehlul-hall vel-aqd'in seçimi ve seçimle sabitleşti.

Aynı şekilde Ali bin Ebi Talib'in(r.a.) ehlul-hal vel-aqd'in seçmesi ve seçimle hilafeti sabitleşti.

İkinci yöntem: Önceki halifenin yönetme yetkisini belirlediği halifeye verilmesidir. Bu durum da halifenin kendisinden sonra kimin halife olacağını belirlemesine bağlıdır. Örneği ise Ömer bin el-Hattab'ın(r.a.) halifeliği verilebilir. Çünkü onun halife olması Hz. Ebu Bekir'in (r.a.) onun halife olmasını istemesiyle gerçekleşti.

Üçüncü yöntem: güç ve galip gelmekle gerçekleşir. Eğer halife kılıcı ve otoritesiyle insanlara galip gelir ve onları karşı gelmekten vazgeçirirse ona itaat etmek ve onun emirlerini dinlemek farz olur. Müslümanların imamı olur. Örnekleri: bazı Emevi halifeleri ve bazı Abbasi halifeleridir. Ondan sonra gelenlerdir. Ancak bu durum şeriata ters bir yöntemdir. Çünkü o zorla ve güçle alınmıştır. Ancak ümmetini yöneten bir idarecinin bulunması üzerine bina olunan maslahatların büyüklüğü, ülkede güvenliği alma üzerine bina olunan fesadın büyüklüğü göz önüne alınırsa zorla ve kılıçla işbaşına gelene ve Allah'ın şeriatını uygularsa ona itaat ve sözünü yerine getirmek şarttır.

Şeyh Muhammed bin Salih el-Useymin- rahimehu Allah- şunu belirtti:

Eğer bir adam çıkar ve yönetimi ele geçirirse: insanların ona boyun eğmesi farzdır. Onlar razı olmadığı halde güçle gelse bile bu değişmez. Çünkü o yönetimi ele geçirmiştir.

Bunun şu yönüne bakılır: eğer bu yönetime gelen ile çekişmeye gidilirse: bundan büyük bir kötülük ortaya çıkar. İşte bu durum Emevi devleti için söylenebilir. Onlardan bazıları zorla ve güçle yönetime geldi. Halife adına çağrılan bir halife oldu. Allah'ın emrini yerine getirmek için ona itaat edilir." Bitti.

Sefariniye Akidesi Şerhi, 688.sayfası

Bu konuda geniş bilgi ve devletin nasıl çalışacağını, değişik işlerini nasıl dağıtacağını bilmek için Şafii olan Ebul-Hasen el-Maverdi'nin "el-Ahkamus-Sultaniye" ve Hanbelili olan Ebu Ya'la el-Ferra'nın "el-Ahkamus-Sultaniye" ve el-Kettani'nin "et-Teratibul-İdariye" adlı kitaplarında faydalı ve fazla bilgi bulabilirsin.

Allah her şeyi en iyi bilendir.